

Les 20 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord כָּתַב kátav Schrijven.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	כּוֹתֵב kotev	כָּתַבְתִּי kátavti	אֶכְתֹּב èchtov	אֲנִי
Ik (v)	כּוֹתֶבֶת kotèvèt	כָּתַבְתִּי kátavti	אֶכְתֹּב èchtov	אֲנִי
Jij (m)	כּוֹתֵב kotev	כָּתַבְתָּ kátavtá	תִּכְתֹּב tichtov	אַתָּה
Jij (v)	כּוֹתֶבֶת kotèvèt	כָּתַבְתְּ kátavt	תִּכְתְּבִי ticht ^e vie	אַתְּ
Hij	כּוֹתֵב kotev	כָּתַב kátav	יִכְתֹּב yichtov	הוּא
Zij	כּוֹתֶבֶת kotèvèt	כָּתְבָה katváh	תִּכְתֹּב tichtov	הִיא
Wij (m)	כּוֹתְבִים kotviem	כָּתַבְנוּ kátavnoe	נִכְתֹּב nichtov	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	כּוֹתְבוֹת kotvot	כָּתַבְנוּ kátavnoe	נִכְתֹּב nichtov	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	כּוֹתְבִים kotviem	כָּתַבְתֶּם kátavtèm *	תִּכְתְּבוּ ticht ^e voe	אַתֶּם
Jullie (v)	כּוֹתְבוֹת kotvot	כָּתַבְתֶּן kátavtèn *	תִּכְתְּבוּ ticht ^e voe	אַתֶּן
Zij (m)	כּוֹתְבִים kotviem	כָּתְבוּ katvoe	יִכְתְּבוּ yicht ^e voe	הֵם
Zij (v)	כּוֹתְבוֹת kotvot	כָּתְבוּ katvoe	יִכְתְּבוּ yicht ^e voe	הֵן

* In het klassieke Hebreeuws k^etavtèm, k^etavtèn. De nieuwe generatie zegt liever kátavtèm.

Opdracht 1: Vertaal en geef de uitspraak:

Ik (v) schrijf elk jaar	אֲנִי כּוֹתְבַת מִדֵּי שָׁנָה	^a nie kotèvèt mide shánáh
Vijftien jaar	חֲמֵשׁ עָשָׂרָה שָׁנִים	ch ^a mesh èsre shániem
Wij (m) lezen het gehele jaar	אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים כָּל הַשָּׁנָה	^a nachnoe qoriem kol hashánáh
Twee-en-veertig maanden	אַרְבָּעִים וְשָׁנַיִם חֳדָשִׁים	arbá'iem oesh ^e nayiem* chodáshiem

* Geen twee shewa's achter elkaar, dus voegwoord ! {we} wordt ! {oe}.

Opdracht 3:

Welke (Joodse) jaren worden bedoeld met: ג'תרס"ג is [5000 +] 400 + 200 + 60 + 3 = 5663.

ד'תשפ"ד is [5000 +] 400 + 300 + 80 + 4 = 5784; א'תקל"א is [5000 +] 400 + 100 + 30 + 1 = 5531.

Les 21 – Judaïca 5 – De Yad

Bij het voorlezen uit een boekrol gebruikt men in de synagoge

een fraai versierd aanwijsstokje, een יָד yad of jad ('hand').

Hiermee wijst de voorlezer de Hebreeuwse tekst aan tijdens het lezen van de tekst. Die yad zorgt er voor, dat het perkament van de boekrol tijdens het voorlezen niet met de vingers wordt aangeraakt. Daar zijn een paar redenen voor:

- het aanraken van het perkament maakt iemand ritueel onrein,
- het vaak kwetsbare perkament wordt gemakkelijk vuil of beschadigd,
- kalfsperkament absorbeert de inkt niet, dus het aanraken van de rol kan letters beschadigen,
- uit eerbied voor de Torah.

Je moet dus met je jatten van de Torah afblijven.

Hoewel het gebruik van een yad nergens wordt vereist, wordt hij geregeld gebruikt en wordt hij beschouwd als een מְצִוָּה מִצְוָה {hiddoer mitzwáh}, wat letterlijk 'verfraaiing van het gebod' (om de Torah te lezen) betekent: wanneer je een opdracht van God uitvoert, wil je dat zo goed en mooi mogelijk doen, zoals op de shabbatdag een net pak aantrekken en de tafel dekken met een mooi tafelkleed en kandelaars. Dat is gebaseerd op een regel uit Exodus 15:2 of Deuteronomium 8:10, die opdraagt God te verheerlijken.

Een yad heeft gewoonlijk de vorm van een stokje met aan het einde een handje met uitgestoken wijsvinger. Hij kan van allerlei materiaal zijn gemaakt; zilver is

gebruikelijk. Het woord yad heeft de Nederlandse taal verrijkt met het woord 'jatten', als zelfstandig naamwoord voor 'handen' en als werkwoord voor 'stelen'.

Je vindt het woord yad terug in de naam van diverse organisaties, waarvan het Holocaust herdenkingscentrum Yad Washem ('Gedenkteken en naam') in Jeruzalem de bekendste is.

Woordenschat

הַדְּוֹר, הַדְּוֹרָה	hiddoer (m)	Pracht, schoonheid, elegance
הַדָּר	hádár (m)	Pracht, heerlijkheid; citrusfruit
הַדְּוֹרָה	hádoer (bn)	Prachtig, versierd, elegant
יָד	yád (v)	Hand, handvat, arm; gedenkteken; aandeel in iets. יָדַי yádayiem
יָשָׁב	yáshav (ww)	Zitten, rusten, wonen
מִצְוָה	mitzwáh (v)	Gebod, voorschrift, goede daad
שֵׁם	shem (m)	Naam שְׁמוֹת shemot
שְׁמוֹת	sh ^e mot	Bijbelboek Exodus, vernoemd naar de eerste zin: 'En dit zijn de <i>namen</i> der zonen van Israël'

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord יָשָׁב yáshav Zitten (*to sit*). Er gebeurt iets vreemds in de toekomstige tijd: de yod assimileert met elk voorvoegsel en verdwijnt. Controleer jezelf op de website www.hebrew-verbs.co.il

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomstige tijd	Persoon
Ik (m)	.....	.....	.....	אֲנִי
Ik (v)	יּוֹשֶׁבֶת yoshèvèt	יָשַׁבְתִּי yáshavtie	אֶשֶׁב eshev	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	.....	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	הוא
Zij	.....	.....	.....	היא
Wij (m)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	.....	.....	.....	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	.....	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	הֵן

Opdracht 2: Plaats de uitspraaktekens, geef de uitspraak en de vertaling:

- אני יושב בבית .....
- היא אכלה הדורים .....
- היד ההדורה .....
- הם ישבו בירושלים .....
- השמות בספר .....

Bronnen: en.wikipedia.org, crazyjewishconvert.blogspot.nl, jewishlearningmatters.com (?); nl.wikipedia.org; *Israël en de Bijbel*. **Zie ook:** [Les 25](#), woordenlijst t/m les 24.